

UZASADNIENIE

W związku z podjęciem przez Radę Ministrów na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.) oraz art. 90u ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.) uchwały Rady Ministrów nr/2018 z dnia ... 2018 r. w sprawie wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, konieczne jest wydanie przewidzianego w art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019-2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków, które ma umożliwić wdrożenie oraz wykonanie zadań przewidzianych w ramach realizacji modułu 3 programu rządowego.

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693) oraz organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe oraz publiczne szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.) w zakresie organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Wsparciem w ramach realizacji modułu 3 Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, zwanego dalej „Programem”, obejmuje się organy prowadzące publiczne szkoły podstawowe, o których mowa w art. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996 z późn. zm.), oraz publiczne szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej (§ 2 ust. 1). Wsparcie finansowe jest adresowane również do zespołów szkół oraz placówek, w których funkcjonują ww. szkoły, tj. młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, o których mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Projektowane rozporządzenie (§ 2 ust. 2) przewiduje, że wsparcie finansowe jest udzielane na realizację zadania obejmującego:

- 1) doposażenie, adaptację i poprawę standardu funkcjonujących stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni);
- 2) doposażenie i adaptację stołówek szkolnych, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione;
- 3) zorganizowanie nowych stołówek szkolnych;
- 4) adaptację, poprawę standardu i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków (jadalni).

Wsparcia finansowego udziela się tylko na realizację jednego z ww. zadań.

W ramach wsparcia finansowego będzie można dokonać zakupu:

- 1) usług remontowo-adaptacyjnych służących adaptacji i poprawie standardu funkcjonowania stołówek szkolnych lub pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków;
- 2) niezbędnego wyposażenia kuchni w stołówkach szkolnych,
- 3) niezbędnego wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków.

Rekomendowany, zalecany katalog elementów wyposażenia, które powinno być zakupione w ramach udzielonego wsparcia finansowego, określono w § 2 ust. 5 projektowanego rozporządzenia.

Jednocześnie określono wymogi, jakie musi spełniać zakupione w ramach wsparcia finansowego wyposażenie, które będzie stanowiło materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością (§ 2 ust. 8) oraz wymogi dla pozostałego wyposażenia, które nie będzie tymi materiałami i wyrobami (§ 2 ust. 9).

W § 3 ust. 1 projektowanego rozporządzenia określono jakie organy mogą ubiegać się o wsparcie finansowe w ramach realizacji modułu 3 Programu (tj. jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego, osoby fizyczne oraz minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego), natomiast w ust. 2 wskazano formę w jakiej udziela się wsparcia finansowego. W ust. 3 i 4 określono obowiązek zapewnienia wkładu własnego w wysokości co najmniej 20% kwoty kosztów realizacji zadania, zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, oraz określono jego rodzaj. Zakres realizowanych zadań modułu 3 Programu mogą stanowić wyłącznie wydatki bieżące.

Wkład finansowy powinien być wydatkowany w roku złożenia wniosku o udzielenie wsparcia finansowego.

Wkład rzeczowy to sprzęty, przedmioty i materiały, którymi dysponuje wnioskodawca i które zamierza wykorzystać podczas realizacji zadania w ramach modułu 3 Programu lub

które wykorzystał do zadań bezpośrednio związanych z realizacją tego zadania w roku budżetowym, w którym składa wniosek o dofinansowanie. Za wkład rzeczowy będą uznane również wydatki związane z kosztami osób realizujących zadania wynikające z zadań zawartych we wniosku, których poniesienie jest niezbędne do jego realizacji, a nie jest finansowane ze środków dotacji.

Wkład rzeczowy polega na wniesieniu do programu określonych składników majątku przez wnioskodawcę lub z majątku innych podmiotów, jeżeli możliwość taka wynika z przepisów prawa oraz zostanie to ujęte w zatwierdzonym wniosku o udzielenie wsparcia finansowego, w szczególności urządzeń lub materiałów, badań lub świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy. Wkład rzeczowy powinien być w posiadaniu wnioskodawcy przed okresem realizacji zadania objętego wsparciem finansowym, ale nie później niż do dnia złożenia wniosku o udzielenie wsparcia finansowego.

Projektowane rozporządzenie (§ 4 ust. 1) określa maksymalne kwoty wsparcia finansowego udzielanego w ramach realizacji modułu 3 Programu, które mogą otrzymać poszczególne szkoły prowadzone przez dany organ prowadzący:

- 1) 80 000 zł – na doposażenie, adaptację i poprawę standardu funkcjonujących stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni), doposażenie i adaptację stołówek, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione lub zorganizowanie nowych stołówek szkolnych,
- 2) 25 000 zł – na adaptację, poprawę standardu i wyposażenie pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków (jadalni).

Wsparcia finansowego udziela się tylko w ramach jednego z ww. działań.

Każdy z organów prowadzących może otrzymać wsparcie finansowe w odniesieniu do danej szkoły jeden raz w czasie realizacji modułu 3 Programu, przy czym jest możliwe ponowne wnioskowanie o udzielenie wsparcia finansowego w odniesieniu do szkoły, która nie otrzymała wsparcia finansowego w danym roku budżetowym lub gdy organ prowadzący zrezygnował z tego wsparcia.

Projektowane rozporządzenie (§ 5) określa sposób podziału i wysokość środków budżetu państwa dla poszczególnych województw oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Kwota środków budżetu państwa dla poszczególnych realizatorów uwzględnia liczbę uczniów i szkół w poszczególnych województwach oraz liczbę przekazanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego szkół artystycznych prowadzonych przez tego ministra, które mogą ubiegać się o udzielenie wsparcia finansowego w ramach realizacji modułu 3 Programu. Zaproponowany

sposób podziału środków uwzględnia zarówno różnice w liczbie szkół jak również uczniów w danym województwie na tle całego kraju. Taki sposób podziału prowadzi do zmniejszenia różnic w wysokości przyznanych środków wynikających np. z dużej liczby małych szkół i powoduje bardziej sprawiedliwy ich podział dla poszczególnych województw. Dodatkowo, przewiduje się środki na obsługę realizacji modułu 3 Programu dla wojewodów, stanowiące 0,8% limitu środków przeznaczonego na jego realizację w województwie. Pozwoli to na płynne wykonanie zadań nałożonych na wojewodę. W przypadku ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ze względu na małą liczbę szkół prowadzonych przez tego ministra, które mogą zostać objęte wsparciem finansowym w ramach realizacji modułu 3 Programu, przydział środków na realizację Programu nastąpi tylko w roku 2019, przy czym z kwoty środków budżetu państwa dla tego ministra nie przewiduje się finansowanie kosztów obsługi realizacji modułu 3 Programu.

Przepisy § 6 i 7 projektowanego rozporządzenia określają odpowiednio dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły (jednostek samorządu terytorialnego, osób prawnych nie będących jednostkami samorządu terytorialnego, osób fizycznych) szczegółowe terminy składania wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w ramach realizacji modułu 3 Programu oraz zakres informacji, jakie zawierają te wnioski. Pozwala to na ujednolicenie realizacji modułu 3 Programu w całym kraju oraz daje możliwość porównywania składanych wniosków przez organy prowadzące szkoły, a następnie przez wojewodów. W efekcie umożliwi to prawidłową ocenę składanych wniosków.

W § 8-10 projektowanego rozporządzenia określono procedurę wyboru szkół, którym zostanie udzielone wsparcie finansowe oraz sposób i tryb oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego, wskazując kryteria oceny formalnej i merytorycznej. Szkoły podstawowe prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne składają do swojego organu prowadzącego wnioski o udzielenie wsparcia finansowego, które będą weryfikowane przez ten organ pod względem kompletności i prawidłowości danych w nich zawartych (szkoły artystyczne prowadzone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego kierują swoje wnioski bezpośrednio do tego ministra). W wyniku weryfikacji organ prowadzący sporządza wniosek o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania w prowadzonych przez ten organ szkołach, które złożyły prawidłowe i kompletne wnioski, i występuje z nim do wojewody. Rozpatrywanie wniosków organów prowadzących będzie prowadzone przez wojewodów, a w przypadku wniosków szkół artystycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa

narodowego rozpatrzenia – przez tego ministra, przy pomocy specjalnych zespołów dokonujących oceny wniosków pod względem formalnym i merytorycznym. Na podstawie tej oceny wojewoda podejmuje decyzję o udzieleniu wsparcia finansowego organom prowadzącym szkoły, wskazując szkoły, którym zostanie udzielone wsparcie finansowe na realizację zadania w ramach realizacji modułu 3 Programu, biorąc pod uwagę kwotę środków budżetu państwa przypadających na dane województwo w danym roku budżetowym. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego podejmuje decyzję o udzieleniu wsparcia finansowego szkołom artystycznym, dla których jest organem prowadzącym, do wysokości środków zagwarantowanych dla tych szkół.

Określono również zasady powoływania zespołów oceniających zarówno dla wojewodów, jak i ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zapewniając udział przedstawicieli jednostki sprawującej nadzór pedagogiczny. W celu ujednoczenia sposobu dokonywania oceny złożonych wniosków, zastosowano katalog kryteriów podlegających ocenie punktowej, przypisując każdemu z jego elementów odpowiednią wartość.

Ocenie pod względem merytorycznym będzie podlegać liczba uczniów w szkole, dotychczasowy sposób zapewnienia żywienia uczniów w szkole, z uwzględnieniem warunków lokalowo-technicznych posiadanych przez szkołę, przewidywane efekty realizacji zadania, z uwzględnieniem grupy odbiorców, oraz zgodność realizowanego zadania z potrzebami szkoły, z uwzględnieniem grupy odbiorców.

Kryterium „liczba uczniów w szkole” ma na celu premiowanie małych szkół, w szczególności tych liczących do 70 uczniów, w których zapewnianie żywienia uczniów, a zwłaszcza prowadzenie szkolnej stołówki, jest trudniejsze, z uwagi na niewielką grupę odbiorców.

Kryterium „dotychczasowy sposób zapewnienia żywienia uczniów w szkole, z uwzględnieniem warunków lokalowo-technicznych posiadanych przez szkołę” ma na celu premiowanie szkół, które zapewniają żywienie uczniom. Ponieważ celem modułu 3 Programu jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej w zakresie zapewniania uczniom żywienia, uznano za zasadne premiowanie tych szkół, które do tej pory najlepiej realizowały tę funkcję, z uwzględnieniem posiadanych warunków lokalowo-technicznych. Z tego powodu najwyższą liczbę punktów przyznano szkołom, które zapewniają posiłek złożony z dwóch dań gorących przygotowany na miejscu w stołówce szkolnej, ale także w jadalni, jeżeli szkoła nie dysponuje własną kuchnią. Najniżej oceniane jest dostarczenie posiłków za pomocą cateringu w przypadku kiedy szkoła posiada kuchnię, ale nie jest ona wykorzystywana. Najwyższa Izba

Kontroli wskazywała, że likwidacja szkolnej stołówki i zastąpienie jej cateringiem może ograniczyć nawet o połowę liczbę dzieci, którym rodzice wykupią w szkole obiady. Ponadto podkreślano też, że obiady z cateringu są dużo droższe¹.

W przypadku kryterium „przewidywane efekty realizacji planowanego zadania, z uwzględnieniem grupy odbiorców” zaleca się, aby maksymalna liczba punktów była przyznawana, jeżeli we wniosku szkoły o wsparcie finansowe w sposób najbardziej rzetelny i całościowy zostały oszacowane efekty realizacji planowanego zadania, z uwzględnieniem planowanych nakładów finansowych, z uwzględnieniem grupy odbiorców. W ramach tego kryterium istotne przy ocenie będzie m.in., uwzględnienie sytuacji w której np. kuchnia służy więcej niż jednej szkole lub całej gminie, a także zatrudnienie obsługi kuchni w ramach stosunku pracy, rodzaj posiłków, które będą mogły być przygotowywane dzięki realizacji zadania, poprawa warunków lokalowych, oszczędność energii.

W przypadku kryterium „zgodność realizowanego zadania z potrzebami szkoły, z uwzględnieniem grupy odbiorców” zaleca się, aby maksymalna liczba punktów była przyznawana, jeżeli z wniosku szkoły o udzielenie wsparcia finansowego wynika, że realizacja zadania w sposób optymalny przyczyni się do poprawy realizacji opiekuńczej funkcji szkoły w zakresie zapewnienia uczniom żywienia, z uwzględnieniem planowanej grupy odbiorców. Ocena powinna uwzględniać zgodność planowanego sposobu wykorzystania wsparcia finansowego z aktualnym stanem wyposażenia stołówki szkolnej lub pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, tak aby zakupione wyposażenie lub usługi remontowo-adaptacyjne odpowiadały faktycznym potrzebom w tym zakresie. Uwzględnić przy tym jednak należy przewidywaną grupę odbiorców, np. gdy kuchnia służy więcej niż jednej szkole lub całej gminie.

Wojewoda oraz minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przyznają odpowiednio organom prowadzącym szkoły lub szkołom artystycznym, które zostały zakwalifikowane do udziału w Programie, środki na jego realizację, zgodnie ze złożonymi wnioskami do limitu posiadanych środków w danym roku (odpowiednio § 11 i § 12). W celu upowszechnienia informacji o przyznanych środkach publicznych są oni również zobligowani do opublikowania na właściwych stronach internetowych Biuletynu Informacji Publicznej wykazu szkół objętych wsparciem finansowym wraz z jego wysokością. Publikacja tych informacji pozwala na szybszą reakcję

¹ Informacja o wynikach kontroli, Wdrażanie zasad zdrowego żywienia w szkołach publicznych, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2017 r. <https://www.nik.gov.pl/plik/id,14600,vp,17065.pdf>

organu prowadzącego, któremu przyznano środki, w przypadku podjęcia przez niego decyzji o rezygnacji ze wsparcia finansowego w danym roku, pozwalając odpowiednio wojewodzie i ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego na przyznanie wsparcia finansowego kolejnej szkole, która z powodu wyczerpania kwoty środków przypadającej na dane województwo, nie otrzymała tego wsparcia.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, ze względu na koordynację realizacji modułu 3 Programu, otrzymuje od wojewodów i ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w terminie 5 dni od dnia opublikowania wykazów szkół, które otrzymały wsparcie finansowe, zbiorcze informacje o wysokości kwot wsparcia finansowego przyznanym poszczególnym szkołom (§ 13). Informacje te będą służyć monitorowaniu realizacji modułu 3 Programu oraz będą wykorzystywane w bieżącej pracy ministerstwa, np. podczas sporządzania informacji dla komisji sejmowych. Jednocześnie, w przypadku konieczności pozyskania dodatkowych informacji o przebiegu realizacji modułu 3 Programu, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, może zażądać od szkół, organów prowadzących szkoły i wojewodów, udzielania informacji i wypełniania drogą elektroniczną ankiet dotyczących realizacji Programu (§ 20). Jednocześnie, w § 16-19 uregulowano obowiązek sprawozdawczy z realizacji modułu 3 Programu w danym roku budżetowym nałożony na szkoły, organy prowadzące, wojewodów i ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, określając szczegółowe terminy i zakres przekazywanych informacji.

Projekt rozporządzenia określa również tryb i terminy przekazywania środków budżetu państwa przez wojewodów oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego odpowiednio organom prowadzącym szkoły i szkołom artystycznym, którym udzielono wsparcia finansowego (§ 14 i 15).

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. wraz z wejściem w życie uchwały Rady Ministrów nr/2018 z dnia ... 2018 r. w sprawie wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204 oraz z 2018 r. poz. 114 i 278).

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na warunki wykonywania działalności gospodarczej, może natomiast wpłynąć na rozwój sektora mikro przedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw, powiązanego z zadaniami wynikającymi z realizacji modułu 3 Programu (np. obsługa żywienia uczniów w szkołach, usługi remontowo-budowlane).

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.